

کاهش نرخ رشد آسیب‌های اجتماعی

شاید اگر رهبر معظم انقلاب حدود دو سال پیش شخصا وارد موضوع حل آسیب‌های اجتماعی نمی‌شدند، اگر آن جلسات منظم را با مسئولان عالی رتبه نظام برگزار نمی‌کردند...

شاید اگر رهبر معظم انقلاب حدود دو سال پیش شخصا وارد موضوع حل آسیب‌های اجتماعی؛ زنج‌های اجتماعی نمی‌شدند، اگر آن جلسات منظم را با مسئولان عالی رتبه نظام برگزار نمی‌کردند، اگر نمی‌گفتند که هر شش ماه یک‌بار گزارش دقیق مسئولان را در حل آسیب‌ها رصد خواهند کرد، اگر رک و بی‌زنج‌پرده به آنها نهیب نمی‌زدند که «در این موضوع 20 سال عقیم‌را؛ و با فرزانی پدران، برای حل مشکلات پا پیش نمی‌گذارند، گذاشتند، امروز خبر خوش معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه به گوشمان نمی‌رسد که «در توفیق، زمین‌خواری و موضوعات اخلاقی کاهش نرخ رشد را شاهد هستیم».

تا سال 95 هنوز خیلی از مردم از وضعیت بحرانی رشد آسیب‌های اجتماعی در کشور بدرستی خبر نداشتند و نمی‌دانستند که مساله تا چه اندازه وخیم است و برخی مسئولان نیز که هرکدام درخور جایگاه شغلی‌شان، از ابعاد برخی آسیب‌ها با خبر بودند، برای حل مشکلات، سهل‌انگاری می‌کردند اما در خرداد همان سال، در یک غافلگیری خبری، عبدالرضا رحمانی‌فضلی، وزیر کشور در گفت‌وگویی رسانه‌ای، از هشدارهای مقام معظم رهبری به مسئولان راس نظام درباره آسیب‌های اجتماعی پرده برداشت تا عمق خطر را به مردم و رسانه‌ها نشان دهد.

او از سه جلسه سه‌ساعته رهبری با حضور سران قوا و مسئولان حوزه اجتماعی سخن گفت و به نقل از ایشان اظهار کرد: «نسبت به مسائل آسیب‌های اجتماعی 20 سال عقب هستیم، در واقع این موضوع در 20 سال پیش باید بررسی و پیگیری می‌شد، لذا همه کسانی که در حیطه موضوعات اجتماعی مسئولیت دارند، باید خود را در قبال مشکلات مسئول دانسته و نسبت به حل آنها اقدامات لازم را انجام دهند».

3 آسیبی که نرخ رشدشان کم شد

تلنگر مقام معظم رهبری در آن زمان، ناگهان بسیاری از دستگاه‌های بی‌خیال یا سهل‌انگار را در حوزه اجتماعی از خواب پراند و مردم را نیز برای افزایش آسیب‌های اجتماعی نگران کرد و به فکر انداخت و اکنون پس از گذشت حدود دو سال از دستور رهبر برای رسیدگی سریع به موضوع آسیب‌های اجتماعی، یکی از نتایج، خبری است که محمدباقر الفت، معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه اعلام می‌کند.

او دیروز در گردهمایی روسای کل دادگستری، دادستان‌ها، معاونان اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم کل کشور از کنترل آسیب‌ها پس از دستورات رهبری و کاهش نرخ رشد سه آسیب توفیقی، زمین‌خواری و موضوعات اخلاقی خبر داد.

معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه توضیح داد که پس از کاهش نرخ رشد آسیب‌ها، هدف دوم، اجرای دستور دیگر رهبری برای کاستن آمارشان است. منظور از کاهش نرخ رشد آسیب‌ها، کم کردن سرعت افزایش آنهاست اما کاهش آمار آسیب‌ها، معنایی فراتر دارد و منظور، کم کردن میزان وقوع آنها در جامعه است.

الفت البته اشاره نکرد که کاهش نرخ رشد آسیب‌های مورد اشاره اش در چه بازه زمانی رخ داده است و آمار دقیقی نیز در این زمینه ارائه نداد. این موضوعی است که ذهن نادر صادقان، جامعه‌شناس را نیز پس از شنیدن این خبر درگیر می‌کند و به جام‌جم می‌گوید: «برای آن‌که جنبه باورپذیری و اقتناع این نوع اخبار بیشتر شود باید روش‌های آمارگیری و بازه زمانی سنجش و مقایسه نرخ رشد آمارها ارائه شود تا به دید شفاف‌تری از وضعیت مشکلات اجتماعی برسیم».

معجزه، زمان می‌خواهد

علت کاهش نرخ رشد آسیب‌های که معاون پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه به آن اشاره می‌کند، از دید بسیاری از کارشناسان ورود مستقیم مقام معظم رهبری به موضوع در دو سال اخیر بوده است؛ یکی از آن کارشناسان سیدحسین موسوی چلک، رئیس انجمن مددکاران ایران است که در گفت‌وگو با جام‌جم توضیح می‌دهد، هشدار رهبری باعث شد سازمان‌ها و دستگاه‌های متولی حوزه آسیب‌های اجتماعی چابک‌تر و هوشمندانه‌تر عمل کنند و علاوه بر این یکی از دستاوردهای هشدار ایشان، تقویت نگاه اجتماعی در سیستم قضایی کشور بوده است. به اعتقاد موسوی، چلک اما نمی‌شود انتظار داشت که در عرض یک یا دو سال، آسیب‌های اجتماعی به صفر برسد و حل مشکلات اجتماعی، تدریجی و در طول زمان است. رئیس انجمن مددکاری هشدار دیگری هم دارد، او می‌گوید: گرچه ممکن است برخی آسیب‌های اجتماعی کاهش پیدا کند یا سرعت افزایش‌شان کم شود، اما آسیب‌ها از جامعه جلوترند و به همین خاطر همیشه باید گوش به‌زنگ آسیب‌های اجتماعی نوظهور باشیم.

دکتر فرید براتی، سده، روان‌شناس و پژوهشگر اجتماعی نیز با دیدگاه موسوی چلک درباره نوزایی آسیب‌ها، موافق است و البته به علت دیگری در کاهش نرخ رشد آنها نیز اشاره می‌کند؛ آموزش به مردم در زمینه آسیب‌های اجتماعی در چند سال اخیر بیشتر شده است و سطح آگاهی عمومی بالاتر رفته و این موضوع در کاهش نرخ رشد این مشکلات تاثیر دارد.

مردم، به هم می‌آموزند

هرچند آموزش از سوی دستگاه‌ها و وزارتخانه به مردم در زمینه آسیب‌های اجتماعی در کاهش نرخ رشد آنها موثر است اما حسین احمدی‌نیاز، کارشناسان حقوقی این آموزش را چیزی فراتر از این نوع اطلاع‌رسانی می‌داند و بر این باور است که در چند سال اخیر مردم از طریق فضای مجازی و ارتقای فرهنگ و دانش یکدیگر نقش داشته‌اند.

او این بسیج عمومی را برای اطلاع‌رسانی و هشداردهی درباره آسیب‌های اجتماعی از کارکردهای مثبت فضای مجازی می‌داند و مثال می‌زند که مردم، در شبکه‌های مجازی مسائلی همچون تخریب‌های محیط‌زیستی، زمین‌خواری و کودک‌آزاری را نهی می‌کنند و از مهرورزی و مهراندیشی و احیای ارزش‌های اخلاقی در این محیط سخن می‌گویند و پیام‌هایی از این دست را باز نشر می‌کنند که این رفتارها، آگاهی عمومی را افزایش می‌دهد و حتی گاهی، اثرگذاری آن بر جامعه، از آموزش‌های رسمی وزارتخانه‌ها، نهادها و سازمان‌ها هم پیشی می‌گیرد. به همین علت است که به نظر می‌رسد، می‌شود با استفاده بهینه از رسانه‌ها بخصوص شبکه‌های مجازی نیز، بسیج عمومی علیه آسیب‌های اجتماعی را در آینده تقویت کرد.

جامعه